

ביקור בשכם הנצורה

בתל-אביב הרחוקה, כליכך רחוקה עד כי יכלה לשכון על כוכב אחר, לא היו מאמינים למראה הזה. ישבתי בלב הגטו החדש, הקסבה של שכם, שכל המבוי אות אליה, מילבד שניים, ננעלו בשערי-ברזל. לפני כמה שעות בילבד הוסר העוצר, שנמשך שבעה ימים רצופים. ישבתי בחנות קטנה של חייט, שוחחתי עם כמה מתור שבי המקום. בחוץ עברו תושבי הקסבה והעיפו מבטים פנימה.

פטר, צלם-המערכת, ואני, היינו הישראלים היחידים בשכם, מילבד החיילים ואנשי מישמר-הגבול. מכוניתנו, בעלת הסימון הישראלי הבולט, חנתה בסימטה הצרה. בימים האחרונים נהרגו ונפצעו כאן בני-אדם מיריות כוחות-הביטחון.

ובכל זאת — האווירה היתה לבבית, אפילו ידידותית.

מאת

אורי אבנרי

האנשים דיברו כרצון, סיפרו בהרחבה על מה שהתרחש. פהיושם העיף בנו אחד העוברים-והשבים, שלא הכיר אותנו, מבט קודר, אך לא היה אף סימן אחד של עוינות.

שכם במאי '76, זועמת, מורדת, גאה כעצי מה. היא מרגישה את עצמה כעיר-חזית. אבל היא מוכנה בהחלט להושיט יד לישראלים, המכבדים את זהותה הפלסטינית.

מות הרוכל

בסימטה עוברת כיתה של חיילים. חלקם חובשים כובעי-פלדה. חלקם כיפות. היחידה כולה שייכת ליישבת-הסדר.

החיילים עוברים בסימטה הצרה, דרוכים. התושבים מתעקמים מהם, כאילו לא היו. המעי' מד כוזו מזכיר תמונות מארצות אחרות — כיתה צרפתית בקסבה של אנג'יר, כיתה פורי טוגלית בכירת מוזמבויק.

כל חייל מחזיק בידיו את נשקו, מוכן לפעולה. במרחק של 15 מטרים מכאן, בפנינה, בשוק הבצל, עברה לפני העוצר, כיתה דומה. כמה ילדים זרקו עליה אבנים. החיילים ירו. הכדורים הרגו את סעיד ג'יי, רוכל מדה על קביום, שהיה מייצר בהיותו מחקים פשוטים ומוכר אותם לילדים. הוא נפגע משלישה כדורים בחזהו ובביטנו, ומת בדרך לבית-החולים.

בתל-אביב אפשר להתלוצץ על היקדים הערבים המעופפים, הנהרגים מיריות-באוויר.

בתוככי הגטו

כאן אין כדיחות. האנשים אינם מתלוצצים, והחיילים אינם נראים כאילו יש להם חוש-הומור.

כאן אין אשליות. העוצר, שנמשך שיבעה ימים, לא נועד לצורכי ביטחון. הוא היה עונש קולקטיבי שהוטל על הקסבה, שבה גרים רוב-רובם של תושבי שכם. הקסבה (בעצם: אליקצבה, עם פתח מתחת לצי') היא החלק הפנימי של עיר ערבית. זהו מושג חוקי, עותרי מני, שבא להבדיל בין אדמות ה"מולק" בחוף העיר, שהיו שייכות לבעליהן, ובין אדמות "מירי", מחוץ לעיר, שהיו שייכות לצמיתות לשולטן, ורק החוקה היתה בידי הבער לים הפרטיים. כיום מהווה הקסבה סמל למשהו אחר: למרדנות של השבאב, הנוער, שהסימטות הצרות מעניי קות לו יתרונות במאבק נגד חיילים ושוטרים. הקסבה היא ליבה של שכם, כשם שהיא ליבה של האוכי לסייה הפלסטינית בגדה.

לשבור את הרוח

בקסבה יש גאווה חדשה. תושביו יודעים שהשילי-טונות רצו לשבור את רוחם. הטילו עליהם עוצר. במשך 48 שעות לא ניתן להם לצאת מפתח הבית. אחרי היממה הראשונה אול הלחם. לתושבים, רובם עניים, לא היה מאגר של מזון בבית. מישפחות בנות שמונה, עשר נפשות, רעבו. תינוקות נשאר ללא חלב, נשים הרות ללא מזון.

אחרי 48 שעות ניתן לקנות לחם במאפיות שנפתחו לשה קלה, אך לא ניתן היתר לפתוח את החנויות. ברגע שהוסר העוצר לשעתיים, בחמש בכור, יצא השבאב להפגנות חדשות. והעוצר חזר בכל תומרתו.

כך, עם הפסקות קצרות, נמשך העוצר שכי

(המחך בעמוד 22)

כיתה של אברכי-שיבות מסיירת בסימטת הקסבה